

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 395/2021
27.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Франц Бранко Бутолен, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Војнограђевинска дирекција Београд, коју заступа Војно правобранилаштво у Београду, ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4043/20 од 16.07.2020. године, у седници одржаној дана 27.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4043/20 од 16.07.2020. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 24001/16 од 14.10.2016. године, исправљеном решењем истог суда од 02.11.2016. године, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу врати примљено по основу закупнине за стан за период од априла 2006. године до септембра 2009. године, у месечним износима наведеним у том делу изреке, све са законском затезном каматом од 19.02.2013.године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу у којем је тражено враћање неосновано плаћене закупнине за период од јануара 2000. године до априла 2006. године, са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 67.260,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4043/20 од 16.07.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 24001/16 од 14.10.2016. године, исправљена решењем истог суда од 02.11.2016. године, у ставу првом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 30.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијене пресуде у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности нити битна повреда из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП јер је другостепени суд побијену одлуку засновао на чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоцу је као професионалном официру за њега и чланове породице додељен у закуп стан у ... у ул., стан број ... на ... спрату површине 82,07м² и тужилац је са Војнограђевинском дирекцијом закључио уговор о закупу стана 23.11.1999. године. Захтев за откуп стана који је тужилац поднео 09.02.2000. године, тужена је одбила јер је тужилац био распоређен на војну службу у Та околност се променила када је распоређен у војну јединицу у ... и тужилац је 25.05.2004. године, поднео предлог за доношење решења које замењује уговор о откупу стана. Четврти општински суд у Београду је донео решење Р1 113/04 од 06.02.2006. године које замењује уговор о откупу стана између тужиоца као купца и тужене Државне заједнице СЦГ - Министарство одбране - Војнограђевинска дирекција као носиоца права располагања на стану. Овим решењем је утврђено да откупна цена стана на дан 30.11.2005. године износи 786.346,13 динара са роком плаћања од 40 година у 480 месечних рата у износу од по 2.047,78 динара, које се плаћају до петог у месецу за текући месец и да прва рата доспева на наплату у року од осам дана од правноснажности решења. Одлучено је и да се успостави хипотека на стану ради обезбеђења потраживања продавца у износу откупне цене и наложен је упис хипотеке на основу решења. Тужена није изјавила жалбу на решење, а тужилац се жалио само због тога што суд није одлучио о трошковима поступка. Та жалба је третирана као предлог за доношење допунског решења и суд је о трошковима поступка одлучио допунским решењем од 24.12.2010. године. Решење у погледу одлуке о главној ствари постало правноснажно 11.04.2006. године. Тужена је све до уплате прве рате откупне цене тужиоца сматрала закупцем стана и у складу са уговором о закупу обрачунавала закупнину и слала тужиоцу уплатнице. Тужилац је плаћао закупнину до септембра 2009. године у износима опредељеним тужбеним захтевом. Прву рату откупне цене је платио у фебруару 2010. године и од тада му тужена није обрачунавала закупнину и није му слала уплатнице.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев за исплату утврђених новчаних износа на име неоснованог обогаћења за период 11.04.2006. године до септембра 2009. године, до када је тужилац плаћао закуп за стан по уплатницама које му је слала тужена. Сматрао је да је тужилац закуп за стан плаћао туженој (за наведени период) без правног основа јер је решењем које замењује уговор о откупу стана од 06.02.2006. године, утврђена висина уговорене цене за отплату стана на рате, због чега је тужена у обавези да му исплати новчане износе за које се неосновано обогатила у смислу члана 210. Закона о облигационим односима (ЗОО). Оценио је да се у конкретном случају не може искључити право да се захтева враћање

из члана 211. ЗОО, (којим је за ситуацију када неко изврши исплату знајући да није дужан платити, прописано да нема право да захтева враћање, изузев ако је задржао то право или ако је платио да би избегао принуду) јер је закључио да је тужилац плаћао закупнину да би избегао принуду пошто му је тужена редовно месечно слала уплатнице.

Другостепени суд је заузео супротно становиште, налазећи да је првостепени суд погрешно применио институт стицања без основа из члана 210. ЗОО и зато је одбио тужбени захтев за исплату износа примљеног по основу закупнине. Оценио је да је тужилац уплаћивао месечну закупнину туженој, у периоду после доношења наведеног решења које замењује уговор о откупу стана, иако је знао да је правноснажношћу решења у погледу главног захтева (11.04.2006. године) престала његова обавеза из уговора о закупу, односно да након откупа није дужан да плаћа закупнину, будући да је био у обавези да већ у року од 8 дана од тада уплати прву рату откупне цене. Како тужилац није доказао да је задржао право на враћање или да је туженој исплаћивао закупнине како би избегао принуду, закључио је да је знао да плаћа недуговано и да зато нема право да тражи враћање на основу члана 211. ЗОО.

Врховни касациони суд налази да је другостепени суд, супротно ревизијским наводима, правилно применио материјално право.

Правни основ тужбеног захтева у овом спору је материјалноправни институт стицања без основа из одредбе чл. 210. ЗОО који постоји у случају кад неки део имовине једног лица пређе на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или закону, као и у случају када се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или који је касније отпао. У оба случаја стицалац је дужан да примљено врати, а кад то није могуће да накнади вредност постигнутих користи. Међутим, ово правило враћања има изузетак прописан у члану 211. истог закона, за ситуацију када неко изврши исплату знајући да није дужан платити. Тада нема право да захтева враћање, осим у случајевима који по правилном правном становишту другостепеног суда нису испуњени, с обзиром на то да се поступање тужене (слањем уплатнице) не може сматрати принудом.

Нису основани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права, зато што се околност да је тужена слала уплатнице за плаћање закупнине у ситуацији када је тужилац знао за правноснажност решења које замењује уговор о откупу стана, свакако и по становишту овог суда не може третирати као принуду. Осим тога, тужилац је могао да се обрати туженој и информше о разлозима слања.

У ревизијском поступку се расправљају правна, а не и чињенична питања, па предмет оцено ревизијског суда нису били наводи у ревизији у којима се оспорава оцена доказа и утврђено чињенично стање јер то није дозвољен ревизијски разлог према члану 407. став 2. ЗПП.

Правилна је одлука о трошковима поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП.

Како се ревизијом не доводи у сумњу правилност побијане другостепене пресуде Врховни касациони суд је на основу члана 414. ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић